

panelið

Niður við øllum!

Í dag:

Johnhild D. Heinesen

Henda yvirskrift kundi eftir mínum tykki verið felags fyrri øll lesarabrev og alt blaðtjak hesa seinastu tíðina. Sjálvsagt kann hetta vera eitt tekin um, at fólk hugsa sjálvstøðugt og ikki vilja svølga alt rátt, ið politikararnir vilja hava okkum at trúgva, men eg havi varhugan av, at hetta meiri kemst av, at tað er vorðið modernað at vera negativur, og tí vil eg heita á fólk um at vera varin, so tey ikki verða smittað av hesi mótabacillu, tí tað kann aldri føra til nakað gott, um vit seta okkum uttanfyri tað polit-

iska lívið og bert finnst at tí, ið hini gera. Samfelagið, tað eru jú vit øll, og vit byggja einki sosialistiskt vælferðarsamfelag upp við einans at vera negativ. Tað hevur nógv størri týðning, at vit finna okkurt, ið vit kunnu vera FYRI, og at vit síðani royna at arbeiða fyrri hesum út frá nokrum grunnsjónarmiðum, ið vit kunnu góðtaka. Sjálv haldi eg javnaðarpolitikkinn vera hin einasta rætta, og tessvegna standi eg sum limur í einum javnaðarfelag. Hetta vil ikki siga tað sama sum tað, at eg altíð eri samd í øllum, sum okkara fólkavaldu menn gera, minni enn so, men eg haldi meg ikki vinna nakað við at melda meg út úr felagnum, um eg av og á eri misnøgd. Tað er betri at royna at gera sína ávirkan innan fyrri felagið.

Tá javnaðararræslan her á landi enn sleit sínar barnaskógvar, vóru fólk ikki so líkasæl ella negativ sum í dag. Tey gingu við liv og sál inn fyrri hesi orslu, sum tey sóu vera hina einastu, ið kundi bjarga teimum undan trælaokinum, og hóast tað mangan kostaði teimum dyrt at halda fast við hugsjónirnar og úrslitini mangan vóru smá, so góvu tey ikki skarvin yvir av hesi orsök.

I dag kunnu vit njóta fruktnar av teirra politiska ágrýtni, men hetta merkir als ikki, at hin

»heilaga grovin er væl vard«, ella at tað gongur nokk alt samalt, sjálvt um vit sita passiv og hyggja at og einans kunnu manna okkum upp til at skriva eitt lesarabrev undir dulnevni av og á, um ikki alt gongur okkum heilt eftir vild. Vit mugu hvør í sínum lagi eftir førðum gera eitt aktivt arbeiði, um flokkinum skal vera liv lagað. Fyrst og fremst mugu vit royna at fáa tey ungu við okkum gjøgnum eitt upplýsingararbeiði, hvar sannleikin verður settur í hásæti. Eingin sannleiki, hvussu skelkandi hann enn kann tykjast, má krógvast ella tigast burtur, tí skúgva vit sannleikan til viks, viðganga vit okkara misálit á tað góða í menniskjunum, og harvið spilla vit okkara móguleikar fyrri at skapa eitt fólkastýrt vælferðarsamfelag, tí tað er IKKI satt, at einans sjálgvóðska (egoisma) kann fáa menniskju til at ofra nakað. Tað verður ofta sagt, at eingin nakrantíð ger nakað gott uttan av egoistiskum orsökum, men er hetta rætt? Hyggja vit aftur í søguna, siggja vit ferð eftir ferð, at fólk hava sett teirra sjálgvóðsku til viks og í felag arbeiðt fyrri at loysa átroðkandi samfelagsspurningar.

Men hvussu skulu fólk so vita, at nettupp vit fortelja teimum sannleikan? Ja, tað er júst hari, veikleikin hjá tí demo-

kratiska samfelagnum liggur. Talu- og skrivifrælsi gevur eisini frælsi til at bera rangar upplýsingar út millum fólk, og verður hetta eisini gjørt í ólukku mæt — og sannleikin hevur altíð verið illa lýddur, serliga av teimum, ið vilja varðveita tað vald, tey hava yvir øðrum menniskjum. Vit skulu tó ikki missa treystið, tí tíðin fer at arbeiða fyrri okkum og prógva, at vit eru á rættari leið, lat so bert aðrar royna at reingja veruleikan alt tað, teimum lystir.

Tað verður ofta sagt við meg, at Føroyar ikki longur hava brúk fyrri javnaðarflokkinum, tí at hinir flokkarnir nú eru minst líka so sosialir sum hann. Henda pástand loyvi eg mær at seta eitt stórt spurnartekin við, men rætt skal tó vera rætt, nakað eru teir batnaðir á hesum øki tey seinastu árin, men so má ein eisini spyrja: Hvor er tað, ið hevur ávirkað hinar til at gera nakað á tí sosiala okinum? Og svarið er eittans: Tað er javnaðarflokkurin og eingin annar. Men vit mugu aldri lata okkum lumpa til at trúgva, at hinir vilja hjálpa okkum til at varðveita tað, ið vit longu hava vunnið, ella vilja gera nakað meiri á tí sosiala okinum, um vit við okkara líkasælu geva teimum buktina og báðar endarnar.

Johnhild Danbjørg Heinesen

við-merkingar

Hvørja avleiðing?

Dimmalætting spyr í oddagrein:

—Hvørja avleiðing hesin seinasti dómurin við Føroya rætt, sum gekk Zakariasi Wang á móti, kann koma at hava, stendur til lögtingsmeirilutan at gera av. Oddagrein í 14., skrivað av »førara« Tjóðveldisflokksins, fer illa við Oppermann, dómara, og tí kann ikki roknað við, at lögmaður, sum í júst hesum fori kann vísa til myndugleika sín at taka avgerð, ikki kemur at nýta henda rætt, men akta »førara« Tjóðveldisflokksins, hr. E. Patursson! Úrslit: einki eyka lögtingsval.

Av illum

velja Amerika

14. september viðger hernaðin í oddagrein og skrávar:

—Tað man eingin ivi vera millum føroyingar yvirhøvur, at vit halla tann vestara vegin, og skulu vit velja millum Russland ella Amerika, so munnu vit av teimum illum velja Amerika, men vit vilja fram um alt vera uttanvaltaðir í tí telving, sum fer fram stórveldanna millum. Vit vilja fyrbyggja, at føroysk jørð gerst krigsvíg-vollur, og vit krevja at hava avgerðarrætt sjálvir í teimum málum, ið kunnu gera av lagnu okkara.

Pinoccio-figurar

Ein, sum kallar seg veljari í Havn, skrávar lesarabrev í 14. september og skír EF-viðhaldsmenn Pinoccio-figurar:

—Hesir Pinoccio-figurar kunnu ikki hava minsta ániðsi um, hvat ið teir her tala um — ella gera teir tað væl vitandi og við vilja? Ja, ein má spyrja. Tibetur hendi tað, seinast EEC-málið var fyrri, at menninir vóru vaknir, og at teir nakað seinni skipaðu tað landsstýri, sum eftir stuttu arbeiðstíð síni hevur fingið nógv meiri burtur úr enn nakað annað.

Betri uttan áhoyrarar

N.J. Arge, útvarpsstjóri, svarar einum lesara í Dimmalætting aftur í sama blaði viðvíkjandi sang- og musikkstevnuni á Glyvrum, sum útvarpið ikki upp:

—Útvarpið hevur tí ofta fyrr fingið konsertir tiknar upp aftur — uttan at áhoyrarar eru til steðar — fyrri at sleppast kann undan stólskrambli og hosti. Og tað hevur eisini verið talað um at gera tað í hesum fori.

Hugleiðingar

Tá ein hevur lisið lögtingstíðindin í gjøgnum árin, so er tað ógvuliga áhugavert at lesa uppskotini, sum javnaðarflokkurin hevur lagt fram á ting, og hvørja stóðu hann hevur havt til eitt-

hvørt mál, og skal eg her bert nema við nøkur av teimum. Í flaggmálinum vóru sambandsmenn og sjálvstýrismenn imóti, og tað var í 1931, at javnaðarflokkurin legði hetta mál fram á

ting. Tað, at sambandsflokkurin var imóti, undrar ikki meg, men harafturimóti tann stóða, sum sjálvstýrisflokkurin tók í hesum máli. Jóannes Patursson, sáli, segði, at »sagen bør udsættes til året efter«. Og soleiðis varð tað útsett til 1931. 32. 33 og so víðari. Ikki fyrr enn vit finga okkara heimastýrislóg í 1948, hendi nakað. Ja, hvat skal man siga um slikar menn, sum rópa upp um sjálvstýri? Og hvussu var ikki, tá ið okkara flokkur legði uppskot fram á ting viðvíkjandi tí føroyska málinum, at tann lærari, sum ikki hevði prógv í hesum máli, skuldi ikki verða settur sum lærari her. Men einaferð enn vóru sjálvstýrismenn skjótt at stemma imóti.

I 1931 legði flokkurin uppskot fram á ting, har hann mælti til, at lögtingið samtykti at seta tær sosialu lógirnar í gildi í Føroyum. Menhvát svar fingi tey sjúku, tey, sum ongan góðan áttu, tey, sum vóru foreldraleys og einkur frá sambandsmonnum og sjálvstýrismonnum? Tey fingi eitt blankt nei. Men tá javnaðarflokkurin skipaði landsstýri í 1959, kroysti hann hesar báðar flokkarnar til at stemma fyrri lógnum, og á tingi fóru Erlendur Patursson og Knút Wang, at brigsla hvorum øðrum um vandan fyrri, at sjálvstýri í Føroyum fór at vera útsett, um lógirnar komu í gjögnum. Tey brekaðu skuldu so-

statt ofrast á loysingarborðinum! Men tibetur hendi hetta ikki, og tað hava tey, sum fáa hjálp, bara javnaðarflokkinum fyrri at takka.

Ein landshandil eydnaðist at stovna einaferð í Føroyum, og hann kom meiri av illvilja enn góðvilja. Men handlinum varð ikki langt liv lagað. Hann varð avtíknur við stuðuli frá tjóðveldismonnum, Hanus við Høgadalsá og D.P. Danielsen. Hvussu ofta hevur javnaðarflokkurin ikki havt uppskot um stovnsting av landsbanka á tingi, men ongar somdir fingið frá øðrum flokkum? Og hvor hevur lagt uppskot fram á ting um minstuløn, priviðbót og forskotsrindar og mangt annað hesum viðvíkjandi. Tibetur eru tey, hóast eftir drúgva tíð, samtykt í tinginum.

Onkur kann kanska halda, at hetta er rein propaganda, men lesa lögtingstíðindini, tey lúgva ikki. Her siggja vit, at frá javnaðarflokksins síðu verður eingin svikin. Síðani nøkur orð til lögtingsmenn floksins og blaðstjóran á SOSIALINUM. Eg, og fleiri við mær, haldi, at tit gera ov lítið at skriva úr lögtingstíðindum í blaðnum og annað, sum t.d. viðmerkingar til mangt og hvat.

Javnaðarmaður

P.S.: Blaðið hevur loyvt sær at stýtt brævið eitt sindur.

Lærlingastudningur frá S.U.

Umsóknir um studning fyrri tíðarskeiðið 1. august 1975 til 31. juli 1976 skulu vera inni **áðrenn 10. mai 1976.**

Teir lærlingar, eisini teir ið eru undir 18 ár, ið enn ikki hava fingið umsóknarbløð, fáa tey við at venda sær til:

Sverra Skaalum, Vági
Sverra Midjord, Tvøroyri
Bjarna Joensen, Miðvági
Skála Skipasmíðju, Skála
Zacharias Leitisstein, Runavík
Arnold Abrahamsen, Fuglafjørð
Tekniska Skúlan, Klaksvík
Landsskrivstovan, Tinganes, Tórshavn

Studningsnevnd Lærlinganna
Tinganes, Tórshavn
J.P. Ellenderson